

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Sovjeti in Amerika

Med čitatelji, ki imajo več ali manj važno vlogo v poteku sedanje vojne, spadajo tudi odnosi, ki vladajo med Sovjetsko zvezo in Zedinjenimi državami Severne Amerike. V svojem zunanem-političnem poročilu pred Vrhovnim sovjetom je sovjetski komisar za zunanje zadeve, Molotov, Washington odpravil zelo kratko z značilnimi besedami, da odnos med Zedinjenimi državami Amerike in Sovjetsko Rusijo ne bo podrobneje obravnaval že zato ne, ker o njih ne more povedati ničesar dobrega... Tudi ta izjava spada med tista presenečenja, ki jih mora doživljati od strani Sovjetske zveze tisto evropsko občinstvo, ki si je iz čustvenih razlogov ustvarilo o današnjem svetovnem položaju sliko, v kateri je Sovjetska zveza vsaj s svojimi simpatijami postavljena na stran demokratičnih velesil, ki se borijo proti Nemčiji oziroma to borbo proti avtoritarnim režimom Evrope, kolikor le mo- goče, podpirajo, kar v prvi vrsti velja za Severno Ameriko. Kdor pa je odnosi med Sovjetsko in Ameriško zvezo zadnja leta opa- zoval, nad skrajno hladno, če ne sovražno izjavo Molotova ni bil razočaran.

Odkar je politika Zveze narodov v Ženevi iz razlogov, ki jih ne bomo danes posebej obravnavali, doživela polom, se je začela mednarodna politika Moskve čedalje bolj opredeljevati v smeri, ki je šla v večji ali manjši meri vzporedno s tistimi velesilami, ki so si postavile za program revizijo ver- sajske mirovne pogodbe. To se je seveda opazilo tudi v Zdrženih državah, čeprav je Washington še do nedavna niso hoteli verjeti, da za tem tiči nekaj več, kakor sama taktika, in si niso belili glave, kaj je prava gonilna sila sovjetske politike od 1. avgusta lanskega leta dalje in so mnogi še danes mnenja ter tako pišejo tudi v svojem tisku, da »Moskva pripravila vojsko zoper Nemčijo.« Nekoliko pa v washingtonskem državnem tajnistvu za zunanje zadeve le dvomijo, ali je ta sodba res pravilna in dajejo čimdalje bolj izraza svoji nejevolji nad tem, kar se danes v svetu imenuje »sovjetska uganka«. Že ko so Sovjeti napovedali vojsko Finski, se je v Washingtonu dvignil val ogorčenja, dasi vemo, da je večina tankov, s katerimi je rdeča armada naska- kovala Mannerheimovo črto, bila dobavljena iz Severne Amerike, ki tudi še danes za drag denar Rusom prodaja orožje. Takrat torej je sam Roosevelt poslal poziv državnemu pre- sedniku Sovjetske zveze, Kalininu, ki je po- menil v stvari grajo sovjetskega postopanja. Ker je Moskva ta poziv odklonila, se je za- čela v Zdrženih državah ogorčena kampanja proti Sovjetski zvezi, v kateri je represen- tativna zbornica v Washingtonu samo s 108 proti 105 glasovi odklonila predlog, da naj se diplomatske zveze z Moskvo prekinijo. Vlada, na katero so seveda v prvi vrsti vplivali velenedarni krogi Wallstreeta, ki imajo od vsake vojske velik dobiček, je utemeljevala svoje stališče s tem, da mora ameriški po- slanik v Washingtonu, znani Steinhart, ostati v Moskvi kot važen poslušalec.

Akcija Sovjetske zveze proti baltskim državam marca letošnjega leta Amerike ni preveč razburila, ker v Washingtonu pač niso računali na to, da bi Sovjeti šli delj, nego so takrat zahtevali od baltskih držav. Ko pa se je začelo govoriti o popolni priključitvi teh držav Sovjetski zvezi, je bila dana psihološka podlaga za zopetno veliko razburjenje, ki je nastalo v Washingtonu, ko se je ta bojazen avgusta meseca uresničila in so neodvisne baltske države prenehale obstojati. Proti pri- čakovanju je prišlo tako daleč, da je washington- ska vlada zaprla zlati zaklad baltskih držav v Ameriki. Vendar pa je to ostalo na papirju, ker so v Washingtonu pozabili, da se tako v Estoniji kakor v Latviji nahajajo v industrijah in posestvih velike ameriške vred- note, ki bi jih bili Sovjeti seveda zasegli, če bi bila Amerika na svojem sklepu vztrajala. Da se odnosi med Washingtonom in Moskvo ob zadnjih dogodkih na Balkanu ne bodo iz- boljšali, je jasno, saj dolže v Ameriki So- vjetsko zvezo, da je v bistveni meri pripo- mogla k razsodbi, ki je revidirala versajsko pogodbo v važnem predelu balkanskega polo- taka.

Poslabšanju odnosov med Ameriko in Sovjeti so veliko pripomogla odkritja iz za- seženih tajnih aktov francoskega generalnega štaba. Iz teh aktov so namreč v Moskvi izve- deli, da je ameriški poslanik Steinhart upo- rabil študijsko potovanje na Kavkazu, pri katerem ga je moskovska vlada na vse na- čine podpirala, za to, da je turškemu po- slaniku v Moskvi prinesel do pitice točne po- datke o strateških in drugih razmerah v ba- kuškem petrolejskem ležišču. Turški poslanik je te dragocene podatke takoj poslal svojemu zunanjemu ministru. Seveda ta zadeva Sovje- tov ni toliko vznemirila sama na sebi, ampak jim je pokazala, da simpatije Amerike do Anglije niso zgolj platoničnega značaja.

To nas pripelje v napetost, ki vlada med Washingtonom in Moskvo, do pravega jedra. Petrolejska ležišča ob Črnem in Kaspiškem morju so namreč sploh glavni vzrok ne samo nesoglasju, oziroma interesnemu nasprotju med Sovjeti in Ameriko, ampak tudi nasprotju med Sovjeti in velesilami demokracije sploh. Zlom Rusije v svetovni vojni je, kakor vemo, privedel do tihega soglasja med Anglijo, Fran- cijo in Ameriko, ki so v letih 1918 in 1920 podpirale protiboljševske akcije v Rusiji, vrh- tega pa tudi same intervirale na ruskem ozemlju, kjer so se tudi takrat v prvi vrsti zanimale za tista ozemlja ruske države, ki so bogata petroleja, lesa in drugih produktov. V teh letih je tudi Amerika poslala ekspedici- ski zbor, ki je prišel do Bajkalskega jezera, medtem ko so se Angleži izkrcali v Arhan- gelsku in Murmansk. Takrat so se bila akcija posrečila, privedlo do tega, da bi bila Rusija izrinjena od obale Tihega oceana. Iz zgo- dovine sredi 19. stoletja vemo, da sta si bila Rusija in Amerika na tem območju nasprot-

Madžari že zasedajo Erdelje

V Oradea Mare je prišlo do hudega streljanja - V Transilvaniji se zbirajo romunski prostovoljci, ki se hočejo boriti z Madžari Romunska vlada se trudi, da bi ohranila notranji mir

Bukarešta, 3. septembra. b. Ogorčenje zaradi odstojenja Transilvanije se širi po vsej Romuniji in je zajelo sedaj tudi vojsko. Dalje poročajo, da sta dva romunska generala nastopila proti izvršitvi vladnega ukaza o evakuaciji Transilvanije. Tretji drugi general so odstopili, general Dragdin, ki je sodeloval kot vojni strokovnjak pri pogajanjih med Romunijo in Madžarsko, pa je odstopil s svojega položaja. Eden izmed romunskih generalov, ki je bil razrešen svojih dolžnosti, se je prijavil v službo francoskega narodnega odbora pod vodstvom gene- rala de Gaullea.

Prostovoljske čete

Cluj, 3. septembra. b. Dasiravno je bilo dogo- vorjeno, da bodo Madžari dosegli prve kraje v Transilvaniji šele 5. septembra, so navzlic temu prekorčili mejo še pred določenim rokom in za- sedli mesta Oradea Mare, Latu Mare in Siget-Marmaroš. Prišlo je do spopada, v ka- terem je bilo ubitih 9 romunskih stražnikov iz Cluja. Doslej je pobegnilo že 7000 družin čez transilvanske Alpe v staro Romunijo, ker hočejo priti pod madžarsko gospodarstvo. Iz stare Romu- nije pa nasproti temu prihajajo v Transilvanijo prostovoljci, ki se priključujejo prosto- voljnemu kmečkemu gibanju, ki je proti izročitvi kakršnegakoli ozemlja Madžarski. Na ti- soče kmetov je že pripravljenih, da nastopijo proti madžarskim oblastem. Pa tudi v vrstah romunske vojske se je pričelo gibanje, da se Romuni ne umak- nejo s svojih položajev, kadar bodo prišli Mad- žari. Romunski kmetje prostovoljno prihajajo v vojs- ko ter se uvrščajo v borbene enote. Vodja transil- vanskih kmetov dr. Maniu je prišel v Cluj. Ko se je pripeljal na kolodvor, je bila postaja naravnost obkoljena od velikega števila komisije, ki je do- bila nalog, da prepreči nemire. O načrtu dr. Ma- niua ni ničesar znanega, mislijo pa, da ne bo nasto- pit proti načrtu romunske vlade.

Bukarešta, 3. septembra. b. Agencija »United Press« poroča o stanju v Romuniji ter poudarja, da se je pričel močan pokret proti odstojitvi romu- nkega področja Madžarski. V Cluju in Oradea Mare prišlo do demonstracij in neredov. V Cluju so morale oblasti uporabiti strojnico, da razženejo demonstrante. Voditelja madžarske kolo- ne so napadli, prav tako pa tudi druge člane pete kolone. Vlada je doslej aretirala 281 oseb ter jih odpravila v koncentracijska taborišča. Med temi so večinoma ljudje, ki delajo proti sedanjemu režimu. Do rešnih spopadov je prišlo tudi v Braşovu. Za prihodnji teden so sklicana zborovanja, ki se jih bodo v glavnem udeležili kmetje iz okolice Buka- rešte. V Bukarešti so vse javne zgradbe zastražene.

Aretacije članov železne garde

Bukarešta, 3. septembra. b. Včeraj sta bila pri- jeta dva voditelja Železne garde, od katerih je eden bivši minister. Oba sta bila dobila hišna zapor. Raz- zen tega je bilo aretiranih še 280 članov Železne garde. Dalje poročajo, da bo berlinska vlada vlo- žila v Bukarešti protest zaradi protinemških demon- stracij, ki jih je priredilo včeraj bukareško prebi- valstvo pred nemškimi konzulatom in nemško pro- metno pisarno. Po ulicah Bukarešte stalno križa- rijo patrulje. Vlada je doslej ustavila 60 vlakov, da prepreči prihod nezadovoljnih iz pokrajine v Buka- rešto.

Vlada poziva k miru

Bukarešta, 3. septembra. AA. Rador. Predsed- nik romunske vlade Gigurtu je objavil proglas romunskemu narodu, v katerem poziva ljudstvo, ki protestira proti odstoju Erdelja in izjavlja, da je pripravljeno braniti meje, naj ohrani mir in dostoj- ninstvo. Poziv med drugim pravi:

»Vsak dan dobivam na stotine in na tisoče brzojavk posebno iz Transilvanije. V teh brzojav- kah vsi soglasno protestirajo proti odstojitvi tega ozemlja. Na vse to odgovorjam:

Razumem veliko bol vseh Romunov in zato sem tudi dovolil, da naj se prirejejo manifesta- cije, da bi ta bol našla svojo obliko izraza. Toda te manifestacije ne smejo prekorščiti gotove me- je in vsekakor te manifestacije tudi ne morejo vplivati na novo politično smer v naši državi. Iz- gleda, da nekateri politiki žele izkoristiti to bole- čino in s tem v zvezi tudi razpoloženje širokih ljudskih množic. Zato so stopili v ospredje raz- logi, ki so močnejši od nas in ti razlogi so nas prisilili, da bo moral en del Transilvanije zopet priti pod tvojo oblast. Mi nismo smeli spraviti v nevarnost obstoja romunske države. S svojim de- lom in z resnim obnašanjem moramo dokazati, da je z razdelitvijo romunskega naroda storjena na- paka. Ne smemo pozabiti, da se zgodovina ro- munskega naroda ne bo zaključila z našo gene- racijo in zato ta naša generacija nima pravice

nici, dokler ni Aleksander II. rusko posest na ameriški obali (Aljasko) prodal Zdrženim državam. Amerika pa ni mogla izrabiti na- sprotnja, ki je zavladalo med Rusijo in Ja- ponsko na Tihem oceanu, v svoj prid, ker se je začela pokazalo, da so se v zadnjem času Sovjeti rajši spoprijaznili z Japonsko, kakor da bi ponudili roko Ameriki, da se ustvari v Aziji skupna fronta med evropskimi demo- kratičnimi velesilami, Ameriko in Sovjeti. Kaj je temu najgloblji vzrok in ali bo to neraz- položenje trajalo dalje, ni mogoče prerokovati, ker se to navadnemu zemljanu zagrinja v temo.

uničiti samo sebe in s tem tudi ves narod in državo.«

Polovica prebivalstva odstojlje- nega ozemlja — je romunska

Bukarešta, 3. sept. Rador: Po podatkih z dne 1. januarja t. l. ima ozemlje, ki ga mora Romu- nija na osnovi dunajske arbitraže odstojiti Ma- džarski 2.609.007 prebivalcev, od tega 1.304.903 (50%) Romunov, 968.054 (37%) Madžarov, 72.309 (2,8%) Nemcev, 148.649 (5,7%) židov, ter 28.098 (1,1%) Rusinov in 87.184 (3,4%) drugih narod- nosti.

Bolgari hočejo v Dobrudžo istočasno kot Madžari v Erdelje

Sofija, 3. septembra t. Bolgarski ministrski predsednik Filov je na prošnjo časnikarjev v dolgem razgovoru obrazložil razvoj pogajanj z Ro- munijo za vrnitev južne Dobrudže. V svojem razgo- voru je dejal, da pogajanja trajajo neko- liko dolgo, toda to ni nič čudnega, ker hočejo urediti enkrat za vselej vsa podrobnostna vpraša- nja, ki so v zvezi z odstopom zemlje. Le glede denarne odškodnine, ki naj jo bolgarska država plača Romuniji, še ni sporazuma, ker Ro- muni zahtevajo preveč. Romuni so zahtevali celo stroške za železnice, ki so jih gradili Angleži, a ki jih Romuni še niso poravnali. Pogajanja so se za- vlekle tudi zaradi vprašanja preselitve na- rodni manjšin. Obe državi sta se zedinili na prostovoljno načelo. Nikogar ne bodo silili k preselitvi. Bolgari, ki žive v severni Dobrudži, so dobili rok dveh mesecev za preselitev v Bolgarijo. Teh bo okrog 40.000 ali 9850 družin. Romunom, ki žive v južni Dobrudži, se za preselitev v Romunijo noben rok ni odredil. Toda ker je preselitev pro- stovoljna, sta se obe državi zedinili, da prenehajo za obe državi vsake obveznosti do narodnih manj- šin, ako bi se manjšine ne hotele preseliti. Obe državi bosta odslej napram manjšinam, če bi še ostale v njihovih državah, postopale v nacionalnem pogle- du, tako, kakor da bi jih ne bilo. Bolgari so po- stavili zahtevo, da se naj južna Dobrudža izprazni, odnočno od Bolgarov zasede z istem dnem, ko bo- do Madžari zasedli Transilvanijo. Romuni bodo pač morali to bolgarsko zahtevo sprejeti.

Sofija, 3. septembra. AA. DNB: Vojni minister general Daskalov je sprejel člana bolgarske dele-

V Berlinu:

Na Balkanu so rešeni vsi spori

Berlin, 3. septembra. b. Nemška vlada se je danes pečala s stanjem na Balkanu. Merodajni krogi izjavljajo, da bodo z rešitvijo spora med Mad- žarsko in Romunijo rešeni na Balkanu vsi spori. Postavlja se le vprašanje, če ne bodo mor- da nastale motnje pri izvedbi sporazumov. Tu mislijo predvsem na težave v notranji in zunanji po- litiki Romunije.

gacije generala Popova, ki je prispel včeraj iz Cra- jove. General Popov odpotuje danes v Varno, kjer se nahaja garnizija, kateri poveljuje. Romunski de- legati so zapustili včeraj Crajovo in odpotovali v Bukarešto.

Sofija, 3. septembra b. Prvič poročajo danes bolgarski listi o uspehu uradnih pogajanj v Crajovi ter pravi, da se k temu sporazumu doda sledeče:

1. Bolgarija dobi Dobrudžo z mejo iz leta 1912. Kraljevski dvorec v Balčiku bo dobil eksteritori- alnost.

2. Železniška zveza Silistrija—Cisteano na obali Crnega morja, ki veže romunsko glavno me- sto s Črnim morjem, bo dostopna Romuniji, dok- ler ne zgradi nove romunske železniške proge.

3. Točen dan za zasedbo južne Dobrudže so Bolgari že določili.

4. Bolgarske manjšine v severni Dobrudži bo- do zamenjane z romunskimi manjšinami v južni Dobrudži. Gre za 40.000 oseb ali okroglo 10.000 družin.

Atentat

na romunskega kralja

Bukarešta, 3. septembra. (Associated P.) Da- nes je bil poskušen atentat na kralja Karola. Neki mož je vdrl skozi ograjo pred kraljevskim dvorcem ter je oddal 7 strelav na razsvetljena ok- na kraljeve palače. Ko so ga prijeli, je dejal, da je hotel ubiti kralja.

Sovjetsko-nemško prijateljstvo in sodelovanje vedno globlje

Berlin, 3. septembra. AA. DNB: Frankfurter Zeitung se bavi v članku z gospodarskimi možnost- mi vzhodne Prusije in prihaja pri tem do zanimivih ugotovitev. List pravi med drugim: Optimistično pojmovanje vloge Königsberga v nemško-sovjetskem blagovnem prometu je bilo upravičeno, odkar je bil podpisan novi sporazum med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, se more videti velika delavnost v pristaniških napravah, kakor tudi na obmejnih železniških postajah ob Sovjetski Rusiji. Tudi sama Sovjetska Rusija pripisuje Kö- nigsbergu velik gospodarski pomen kot posredo- valnemu mestu. To potrjuje poleg udeležbe Sov- jetske Rusije na nemškem vzhodnem velesejmu tudi velika pozornost, s katero je bila sovjetska razstava na tem velesejmu organizirana.

Moskva, 3. septembra. AA. Tass: V Berlinu je bil 31. avgusta t. l. podpisan sporazum med Nem- čijo in Sovjetsko Rusijo glede pravnih vprašanj, ki so nastala v zvezi z novo mejo. Ta sporazum je bil sklenjen na osnovi pakta o prijateljstvu z dne 28. septembra 1939. Pogajanja so se vršila v ozrač- ju prijateljstva ter so se uspešno končala.

Pogodba med Madžari in Sovjeti

Moskva, 3. sept. AA. DNB: Med Sovjetsko Rusijo in Madžarsko je bila danes v Moskvi pod- pisana nova pogodba o blagovnem in plačilnem prometu. Ta pogodba določa izmenjavo blaga v višini 7 milijonov pengő letno. Madžarska bo izva- žala v Sovjetsko Rusijo premog, tovarne ladje, vagona kolesa in železniške osi. Sovjetska Rusija

pa bo izvažala v Madžarsko v prvi vrsti manganovo rudo, azbest in gradbeni material. To pogodbo, ki je prva med Madžarsko in Sovjetsko Rusijo, sta podpisala narodni komisar za narodno trgo- vino Mikolaj in šef madžarske delegacije v Moskvi Nikl. Madžarska gospodarska delegacija bo zapu- stila Moskvo jutri. V Moskvi bosta ostala samo dva člana madžarske delegacije, ki se bosta z zastop- niki sovjetskih oblasti pogajala za uvedbo prometa čez novo madžarsko-sovjetsko državno mejo.

(Fantastične napovedi nekaterih sovjetsko-romu- nov, da bodo Sovjeti napadli Madžare, so s tem šle v zrak, kakor mnogo drugih fantazij, ki jih predo komunistična propaganda.)

Pogajanja med Sovjeti in Turčijo

Curij, 3. sept. b. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Londona, da tamkajšnji diplomatski krogi pripisujejo velik pomen pogajanjem, ki se vodijo med Turčijo in Sovjetsko Rusijo glede Dardanel. Poročilo govori, da je Tur- čija pripravljena dati sovjetskim ladjam svo- boden prehod skozi Dardanele. Sovjetska Ru- sija pa bo za protiuslugo jamčila nedotak- ljivost Turčije proti vsakomur, ki bi jo na- padel.

Bombe na Švico

Bern, 3. septembra AA. DNB: Ponoči so angle- ška letala letela trikrat čez švicarsko ozemlje. Tretjič so letela čez Bern. Protiletalsko topništvo je stopilo v akcijo.

Štab švicarske vojske sporoča, da je v noči med 2. in 3. septembrom letelo čez švicarsko ozem- lje skupno okoli 20 letal. Protiletalske baterije so stopile v akcijo. Smer poletov ponovno dokazuje, da so Švico preletela angleška letala.

London, 3. septembra AA. Reuter: Reuter spo- roča, da so letela letala ponoči čez Švico pri Ber- nu, Zürichu in Neuchatelu.

Bern, 3. septembra. AA. Stefani: Bombe, ki so jih vrgla angleška letala v kantonu St. Gallen ter nove kršitve državne nedotakljivosti Švice v minuli noči po angleških letalih povzročajo veliko nezadovoljnost v vsej Švici.

Ne fraz, ampak odgovor

Več tednov je že preteklo, odkar je v srbskem tisku izšla cela vrsta člankov, ki so jugoslovanski javnosti odkrili, da ima v Sokolu kraljevine Jugoslavije poglavito besedo in vpliv internacionalna framaonska družba. Ugotovilo se je, da je namestnik staroste jugoslovanskega Sokola vodilna oseba masonske lože, da je v rokah masonov osrednje tajništvo in da v vrhovnem prosvetnem odboru Sokola framaoni sploh prevladujejo.

Ta razkritja so kajpada izzvala veliko pozornost in razburjenje zlasti v skrbnih krogih, v katerih se je sokolstvo do zdaj pojmovalo še idealno kot kristalnočista nacionalna organizacija. V Sloveniji in na Hrvaškem ni bil po teh odkritjih nihče presenečen, zakaj pri nas je Sokol še pred svetovno vojno, po njej pa še posebno bil samo nekakšna telesna garda liberalnih narodnih prvakov, katerim je delal parado, pri volitvah agitiral za liberalno stranko in v kulturnem pogledu pod krinko masarykovstva širil veri in Cerkvi neprijazno razpoloženje; vsi se pomnijo odločno protikršćanske članke sokolskega intelektualca, ki je pred nekaj leti v glasilu slovenskega Sokola zagovarjal brezbožni materialistični nazor o postanku sveta in človeka ter razlagal brezversko moralo kot obvezno za vsakega »narodnega in naprednega človeka«, predvsem pa za vsakega Sokola. Kar se tiče Hrvatov, pa vemo, da je tudi tamošnje sokolstvo bilo le v službi protihrvatskih in katoliškemu delu države neprijaznih režimov, katerim so pomagali, kolikor je bilo to v njihovi moči, hrvatski narod terorizirati, propagirati centralizem in izrabljati misel ene države za to, da so Hrvate sumili protidržavnega mišljenja in teženja in tako pomagali držati nad vodo gotovo politično kliko.

Seveda pa je tudi nas zanimalo, da se je zdaj posrečilo tudi Srbom spoznati pravi obraz in namene sokolstva, ki je zašlo — čisto dosledno svoji protijugoslovanski ideologiji — v framaonske vode. Saj te oboje slone na odkritjih najmenitnejše sokolske župe v Jugoslaviji, belgrajske, ki je v svojem glasilu odločno nastopila proti vodstvu »Saveza« in njega framaonskemu duhu. V Sokolu — so razkrili belgrajski bratje sokoli — je zavladala znana frakcija, ki je udinjala framaonskemu mednarodnemu kapitalizmu in njega namenom, ki niso ne narodni ne demokratski v smislu krščanske kulture, ki jo je poveljeval Masaryk. Sokola vodijo ko lutka na svojih nitih mednarodni krogi, ki so krivi propada zapadne demokracije. Sokol je zastupljen po idejah, ki so protivne slovanskemu in jugoslovanskemu vernemu narodnemu izročilu. V njem je na vladi znana zlahta, ki ne čuti ljudsko in slovansko — tako je na glas zaklicala belgrajska sokolska župa!

Kaj je na to odgovorilo odgovorno vodstvo Sokola kraljevine Jugoslavije? Nič! Tedni in tedni so pretekli, napadeni pa ne odgovorijo. Pač se je oglašal že prve dni »Savez«, ki pa ni ovrgl niti ene trditve belgrajske župe in srbskega tiska, ki je ogorčeno vstal zoper framaonerijo v vodilnih krogih sokolstva. Samo to je »Savez« v volodonečem slogu jugoslovanskega unitarističnega navidec-nacionalizma zatrjeval, da »je vse laž«, da je vse od »znanih protivnikov sokolske misli izmišljenov«, da je to le »gonja znanih protisokolskih elementov«, in da bo Sokol »nemoteno nadaljeval svojo vzvišeno misijo zbiranja in koncentriranja sokolskih sil«. Ali je to kakšen odgovor? Ali je s tem izvrženo, da je vodstvo »Saveza« framaonskega duha, da framaonsko vlada v večini sokolskih žup, da framaoni vodijo prosvetno delo »Saveza«? Belgrajski in drugi sokolski bratje nadaljujejo svojo borbo zoper ta nenarodni, tuji in protijugoslovanski vpliv, navajajo nova dejstva, zahtevajo čiščenje in povratek k vernemu narodnemu izročilu jugoslovanstva — Savez pa misli, da se je umil s par frazami svojega znanega jugoslovanskega slovarja, ki v svoji praznoti nikogar ne prepičajo. Framanski madež se pač ne da več izmiti, saj so trditve pravih srbskih nacionalnih Sokolov o vodilnem framaonskem vplivu na Savez potrjene tudi po dejanskem nastopanju in ideološkem delovanju jugoslovanskega sokolstva, ki mu je v prvi vrsti mar borbe zoper verno ljudsko dušo in tradicijo v Jugoslaviji, tako da narodnih sil ni v pravi ljubezni, slogi in strpnosti združevalo, kakor bi moralo, ampak jih je samo ločevalo, večji del države proglašalo za protidržaven in se množicam kmetskega ljudstva bolj in bolj odtujalo ter postal kluka, ki hoče odgovorjati narodu komandirati. To je čisto v duhu in po programu masonstva.

Najbolj smešen pa je direktorij slovenskega sokolstva, ki se je zdrnilo šele sedaj — namesto njega je lomilo kopje za framaonsko čistoto in nedolžnost »Jutro« — in v »Sokolskem glasniku« ugotavlja, da so »za borbo belgrajske župe za pravo in pristno narodno sokolstvo frankovci

krogi in drugi stari sovražniki jugoslovanske misli, ki zlivajo na naše sokolstvo kar ploho laži, klevet in izmišljenih očitkov!... Kar se tiče trditve, da vodijo borbo za izčiščenje sokolstva od framaonske ideologije hrvatski frankovci, naj se belgrajska župa glede take grde klevete sama pomeni s »Sokolskim glasnikom«. Ker pa »Sokolski glasnik« napada tudi »Obzor« in »Slovenca«, za katerima da »stojijo ljudje, ki so kazali v svojem dosedanem narodnem delu vedno le dvolični obraz«, pozivamo »Sokolski glasnik«, oziroma vodstvo slovenskih sokolskih žup, naj se ne skriva tako strahopetno za stare in gnile naprednjakarske fraze in naj pogumno pove, kaj misli. Morebiti hoče zopet sebe prikazati kot edino narodno in državi udano organizacijo, Hrvate in Slovence pa zopet po starem framaonskem receptu črniti, kakor da bi hrvatski in slovenski ljudstvo, ki je to državo ustanovilo, se za njeno pravo obliko borilo in žrtvovalo ter zaradi tega svojega resničnega domoljuba bilo preganjano ravno od fistihi, ki vedno same sebe sejmarsko razkrščujejo kot edine prave patriote, zaostajajo za drugimi v svoji poštenosti, verni udanosti in krščanski zvestobi do države, naroda in prestola? In ali misli »Sokolski glasnik«, da je s tem svojim ničvrednim opletanjem dokazal, da sokolsko jugoslovanstvo ni dirigirano od framaonstva? Naj Sokol dokaže, da hoče res biti naroden, s tem, da pomoče iz svoje srede vso framaonerijo!

Pravilnik k uredbi o hmelju

Belgrad, 3. sept. m. Kmetijski minister je v sporazumu s trgovinskim ministrom na podlagi čl. 12. uredbi o hmelju z dne 27. marca 1940 predpisal pravilnik za izvajanje uredbi o hmelju.

Banovinska komisija za hmelj

Pravilnik predvideva, da se v vsakem hmeljskem okraju ustanovi banovinska hmeljarska komisija. Sedež banovinske hmeljarske komisije odredi ban po zašiljanju hmeljarskega združenja in pristojne trgovinske zbornice. Banovinska hmeljarska komisija obstoji iz pristojnih predstavnikov hmeljarjev, predstavnikov trgovcev za hmelj in enega predstavnika kralj. banske uprave, ki mora biti agronom ali referent za kmetijstvo. Število predstavnikov, hmeljarjev in trgovcev odreja ban v razmerju 3:1. Najvišje število članov je 12. Vsi člani komisije se postavijo z odlokom bana za 4 leta in to predstavnik hmeljarjev s predlogom hmeljarskega združenja, predstavniki trgovcev za hmelj pa na predlog združenja hmeljarskih trgovcev, če pa tega ni, pa na predlog pristojne trgovinske zbornice. Služba članov hmeljarske komisije je častna ter imajo člani pravico samo na povračilo potnih stroškov in na dnevnico, ki jo predpisuje uredba. Po zašiljanju banovinske hmeljarske komisije lahko ban postavi za posvetovalne organe zastopnike trgovinskega in kmetijskega oddelka kralj. banske uprave in izkušene trgovce in proizvedne hmelja iz svojega področja.

Ustanovno sejo banovinske hmeljarske komisije skliče banska uprava. Sejo vodi zastopnik banske uprave. Člani banovinske hmeljarske komisije izberejo izmed sebe predsednika, njegovega namestnika in tajnika. Predsednik skliče sejo po potrebi. Sklepi na seji se sprejmejo z večino glasov. Ustanovljena banovinska hmeljarska komisija bo v roku 30 dni predložila v odobritev svoje poslovanje. Banovinska hmeljarska komisija ima nalogo proučevati vsa vprašanja glede hmeljarstva, stavlja svoja predloga, dajati svoje mišljenje v vprašanju proizvodnje in trgovine za hmelj. Voditi mora statistiko o površinah zemlje, zasajene s hmeljem, o številu sadik in o proizvodnji hmelja. Voditi mora evidenco o saditvi in nadzorovati novčenje hmelja. V delokrog te komisije spada še predvsem nadzor za pravilno izvajanje in izvrševanje predpisov uredbi o hmelju in tega pravilnika, izvrševanje splošnega nadzora nad poslovanjem svojih organov, odločevati mora o pritožbah proti delu teh organov in predlagati banu osebe in njihove namestnike za svoje zaupnike in njihove namestnike v občinah ter predlagati banu vse ukrepe in sklepe za njihovo izvajanje. V evidenci morajo imeti površino, zasajeno s hmeljem, dajati naredbo za zmanjšanje površine na podlagi sklepov trgovinskega ministrstva. Dovoljenje za obnove hmeljarnikov dalje banovinska hmeljarska komisija na predlog pristojnega hmeljarskega združe-

Plavalni dvoboj Viktorija : Ilirija

Ljubljana, 3. sept. Nocoj se je vršil na sportnem kopališču S. K. Ilirije Ligaški plavalni dvoboj med našo Ilirijo in Viktorijo s Sušaka, za katerega je vladalo izredno veliko zanimanje. Ze pred dvema dnevoma so bile razprodane vse vstopnice za sedeže, kljub temu, da je uprava kopališča S. K. Ilirije tribune za gledalce celo povečala. Za današnje tekmovalstvo je iz razumljivih razlogov vladalo tako veliko zanimanje, kajti gre za to, ali postane Ilirija letošnji jugoslovanski državni prvak ali ne. Iliriji manjka namreč samo 51 točk in zmaga je zagotovljena. Viktorija je zelo nevaran nasprotnik, saj je pri zadnjem srečanju z nezadovoljnim nasprotnikom premagala našo Ilirijo. Zato se pri današnjem srečanju nabraja 3500 gledalcev, ki z zanimanjem sledijo poteku borbe.

400 m prosto gospodje: 1. De Filipis (Viktorija) 5.22,8, 2. Curtini (Viktorija) 5.24,6, 3. Mihalek (Ilirija) 5.27,8, 4. Močan (Ilirija) 5.37,4.

Točke: Ilirija 3, Viktorija 8.

100 m prosto dame: 1. Finc Draguša (Ilirija) 1.14,3, 2. Dunjč (Viktorija) 1.19,7, 3. Keržan (Ilirija) 1.21, 4. Krnpotič (Viktorija) 1.23,1.

Točke: Ilirija 10, Viktorija 12.

100 m hrbtno gospodje: 1. Peihan (Il.) 1.15,6; 2. Pesteček (Il.) 1.16,6; 3. Vidmar (Vikt.) 1.16,6; 4. Potonjak (Vikt.) 1.19,6.

Ilirija 18, Viktorija 15 točk.

200 m prsno dame: 1. Boršič (Vikt.) 3.24,8; 2. Martin (Il.) 3.31; 3. Finc Saša (Il.) 3.46,9; 4. Candrič (Vikt.) 3.52,8.

Ilirija 23, Viktorija 27 točk.

Dvoboj Ilirija II. : Maraton (Zagreb)

Štabela 4 × 50 m prsoto: 1. Ilirija II. 2.03,6; 2. Maraton 2.04. Točke: Ilirija 10, Maraton 6.

100 m prsno moški: 1. Laskarin (Maraton) 1.17,7; 2. Furelič (Maraton) 1.26; 3. Tori (Il.) 1.26; 4. Rabič (Il.) 1.36,4. — Točke: Ilirija 18, Maraton 17.

Mešana štabela plavalne šole 3 × 100 m (dečki od 10 do 14 let):

Štabela I. 2.26; Štabela II. 2.26,2; Štabela III. 2.27,2.

100 m prosto gospodje (liga): 1. Defilipis 1.03,1; 2. Pelhan (I) 1.03,3; 3. Vilfan (I) 1.03,3; 4. Curtini (V) 1.03,7.

Točke: Ilirija 28, Viktorija 27.

Ko to poročamo, tekma še traja.

Z Bleda

Bled, 3. septembra.

Snoči je prispel iz Ljubljane na Bled ministrijski predsednik g. Dragiša Cvetković. Bled dopoldne se je odpravil v dvorec na Brdo, kjer ga je sprejel knez-namestnik Pavle. Popoldne se je predsednik vlade vrnil na Bled ter je ostal v svoji vili do večera.

Včeraj je bil na Bledu tudi novi gradbeni minister Danilo V ulovič, ki je prišel v nastopno adijenco h knezu-namestniku Pavlu. Z večernim brzovlakom pa se je odpravil v Belgrad. Prav tako je odpravil z Bleda madžarski poslanik, ki je odpotoval v Budimpešto. V nekaj dneh se vrne spet na Bled. S svojega letnega dopusta pa je odpotoval v Belgrad italijanski poslanik na našem dvoru Manella.

Minister Pantič se je vrnil

Berlin, 2. septembra. AA. DNB: Jugoslovanski minister za ljudsko telesno vzgojo Dušan Pantič, ki je za časa svojega bivanja v Nemčiji obiskal Berlin, Düsseldorf in Dunaj, kjer je obiskal sejme, je danes dopoldne zapustil Nemčijo.

Kabinet ministra dr. Kreka

Belgrad, 3. sept. m. Kabinet ministra dr. Kreka je v prostorih narodne skupščine. Kabineti šef je ostal še nadalje g. Mencinger, osebni tajnik g. ministra pa inž. Stane Slapsak.

Iz prosvetne službe

Belgrad, 3. septembra. m. Z odlokom prosvetnega ministra so premešeni naslednji meščanskošolski učitelji in učiteljice: Josip Rakovec iz Novega mesta v Ljubljano (Zg. Šiška), Ada Hilsli iz Maribora v Trbovlje, Roza Vodnik-Zagar iz Ljutomer v Ljubljano (Sv. Jakob), Mihaela Bertel-Krašovec iz Sv. Lenarta v Maribor (I. dekl. mešč. šola), Lavrencija Pogačnik iz Mežice v Ljubljano (Prule).

Nesreča na morju pri Kotorju

Hercegnovi, 3. sept. m. V neposredni bližini polotoka Lužice sta ob vzhodu v Kotor zadela motorna jadralnica »Slavija« in poltovorna ladja Zetke plovitbe »Albanija«. Sunek je bil tako močan, da se je motorna jadralnica v nekaj minutah potopila škoda znaša nad 300 tisoč dinarjev.

Belgrajske novice

Belgrad, 3. septembra. AA. Z ukazom kr. namestnikov in na predlog finančnega ministra je bil upokojen Josip Sever, davčni inspektor 6. ekupine pri davčni upravi v Belgradu.

Belgrad, 3. sept. m. T Belgrad sta dopotovala bivša poslanca Marko Kranje in dr. Jože Lavrič, ki sta v posameznih ministrstvih posredovala za razne potrebe svojih okrajev.

Belgrad, 3. sept. m. Z jutranjim vlakom je dopotoval v Belgrad več članov kr. vlade. Med drugim so se vrnili iz Ljubljane minister dr. Krek, novi gradbeni minister V ulovič, iz Zagreba poštni minister dr. Torbar, iz Sarajeva pa minister za gozdove in rudnike minister dr. Džafer Kulenović.

dišjih. Na temelju začasnega potrdila in potem, ko so ugotovili, da je zaupnikova plomba nepoškodovana, bodo organi, dolženi za kontrolo in označbo hmelja, ugotovili, iz katere pokrajine izvira hmelj, letnico proizvodnje, kosmato težo kolet, okolnosti glede zvepljanja in kvalitete ter bodo izdali označbe v smislu določb tega pravilnika ter potrdilo o kontroli. Prepakiranje, zvepljanje, egaliziranje, kot tudi vse druge manipulacije s hmeljem, ki ga za zaupnik plombiral, se izvršuje lahko samo pod nadzorstvom kontrolnih organov. Hmelj se mora pakirati po trgovskih običajih. Na posamezne vreče je treba na temelju pregleda v navzočnosti članov kontrolne komisije napisati: a) kraljevina Jugoslavija, b) odgovarjajoče označbe z morebitnimi podoznačbami, c) letnico proizvodnje, d) morebitne pripombe glede zvepljanja, f) naziv dotične hmeljarske komisije, g) številko kontrolnih potrdil. Stroške za označevanje hmelja in izdajo potrdil nosi kupec. Višino stroškov pa bo odobrili pristojni ban na predlog banovinske hmeljarske komisije. Kazni za prestopke po tem pravilniku bodo izrekale policijske oblasti.

Pravilnik je objavljen v današnjih »Službenih novinah« ter je s tem postal veljaven. Z današnjim dnem pa je pričela veljati tudi uredba o hmelju z dne 27. marca 1940.

Trgovinski minister dr. Andres govori na dunajskem radiu

O gospodarskih odnošajih med Nemčijo in Jugoslavijo

Dunaj, 3. septembra. AA. DNB: Davi je jugoslovanski trgovinski minister dr. Ivan Andres na povabilo dunajske radijske postaje po dunajskem radiu dal izjavo, v kateri se je predvsem zahvalil nemški vladi za topele sprejem, ki ga je bil deležen na Dunaju. Dr. Andres je poudaril prijateljske odnose med Jugoslavijo in Nemčijo in se zlasti pohvalno izrazil nad dobrimi gospodarskimi odnošaji med obema državama. Minister dr. Andres je poudaril, kako se jugoslovanska vlada trudi, da bi odstranila vse, kar bi moglo ovirati razvoj medsebojnih trgovinskih odnošajev. Razvoj nemško-jugoslovanskih gospodarskih stikov, je rekel minister dr. Andres, spada v zadnjih letih med izredno ugodne pojave v Evropi. Ta razvoj dokazuje tendenco za dvigovanje medsebojne izmenjave blaga, tendenco, kateri je težko najti enake z izjemo gibanja trgovinskega prometa med Nemčijo in državami jugovzhodne Evrope. To je uspeh trgovinske politike nemške in jugoslovanske vlade, ki jo vodi nujnost in povezanost obeh gospodarstev. Smisel te politike je bil v tem, da se tudi dejansko pripelje do čim večjega izraza ta vzajemna povezanost obeh gospodarstev, ki sta se tudi prej izpopolnjevali zaradi svojih različnih ustrojev. Za uspeh te politike v normalnih časih je dal prav obema vladama. Mnogi pa niso pričakovali, da se bodo uspehi te politike pokazali tudi sredi sedanje vojne. Niti strahovite motnje, ki jih je povzročila sedanja vojna, niso moge zavreti jugoslovansko-nemških trgovinskih odnosov. Danes se lahko celo nasprotno trdi, da so namreč te mojitne celo pripomogle k ojačitvi teh odnosov, pa ne samo gospodarskih, temveč tudi političnih. Jugoslavija in Nemčija sta danes bolj kot kdaj prej navezani druga na drugo. Če ne bi bilo uvoza iz

Nemčije, bi moral del jugoslovanske industrije prenehati z delom. Prav tako se lahko reče, da so številni izdelki, ki jih izvažajo Jugoslavija, dobili prvorazreden pomen za nemško gospodarstvo. Prepričani smo, da bo to skupno delo v gospodarskih vprašanjih prav tako v bodoče upoštevalo nujnosti obeh gospodarstev. To izvira že iz samega dejstva, da ugoden razvoj nemško-gospodarskih in političnih odnosov ni noben konjunkturalen in prehodni pojav, temveč rezultat in vsestranski na dolgi rok vodene politike nemške in jugoslovanske vlade. Tako politika je uspešna lahko samo tedaj, če temelji na prirodnih pogojih obeh držav. Uspeh dosedanje politike dokazuje, da slone medsebojni odnosi ravno na tej osnovi. Za v bodoče ne more biti niti ne bo drugače, je končal svojo izjavo jugoslovanski trgovinski minister. Govor dr. Andresa so prenašale vse nemške radijske postaje. Nato je minister dr. Andres govoril v srbohrvaščini o istem predmetu.

Kosilo na čast južnovzhodnim gostom

Danes je v velikem salonu mestnega parka družba za jugovzhodno Evropo priredila kosilo v čast gostom iz jugovzhodnih držav, ki so prišli na vabilo nemške vlade obiskat nemški letošnji velesejem. Kosila so se udeležili državni tajniki v zunanem ministertvu dr. Clodius, jugoslovanski trgovinski minister dr. Andres in drugi gostje. Predsednik družbe za jugovzhodno Evropo inž. Ratselberger je posebno pozdravil ministra dr. Andresa in pri tej priliki poudarjal prijateljske odnose med Nemčijo in Jugoslavijo. Minister dr. Andres se je zahvalil za pozdrav.

Peti dan kolesarske dirke »okrog Srbije«

Skoplje, 3. septembra. m. Danes se je nadaljevala 5. etapa tekme okrog Srbije na progi Kosovska Mitrovica-Skoplje. Proga je dolga 136 km. Pot do Kačaničke klisure je vodila skozi hribovje, nato pa je prešla v ravnilno. Na ravnem delu proge je hrvatski kolesar pokazal svoje izvrstne sposobnosti in dosegel prvo mesto. V Skoplje je prispel pol ure pred ostalimi. Pokupek je imel tudi srečo, da ni imel na progi defekta, medtem ko so ga vsi ostali imeli. V Skoplju je tekmovalce pričakovala velika množica, med njimi tudi divizij-

ski general poveljnik mesta Skoplja. Zmagal je v Etapi »Politik« Pokupek v času 4.21,32. Vozil je povprečno 31.200 km na uro. Drugi je bil Peter nel v času 4.52,52. Na 7. mestu je Gartner, 13. je Podmilščak, 15. Golob. Kljub temu, da je Pokupek prišel v Skoplje prvi in pol ure prej, se končni plasman ne bo menjal, ker je Pokupek v končnem plasmaju na zadnjem mestu. Pokupek zaostaja za Peternelom še vedno za 2 uri. Jancec Peternel je še na prvem mestu.

Pomemben sporazum med Anglijo in Severno Ameriko

Amerika izroči Angliji 50 rušilcev, Anglija odstopi Ameriki verigo pomorskih oporišč ob vsej atlantski obali

Washington, 3. septembra United Press: Predsednik Združenih držav Severne Amerike Roosevelt je poslal ameriški kongresu spomenico, v kateri mu sporoča, da je bil med vlado Združenih držav Severne Amerike in Anglijo dosežen sporazum.

Sporazum predvideva, da Anglija daje nekatera pomorska in letalska oporišča na svojih posestvih v severnem in v južnem delu Atlantskega morja Združenim državam, med tem ko Združene države Severne Amerike izročijo Angliji 50 rušilcev.

Pomorska in letalska oporišča, ki jih dobijo Združene države Severne Amerike se nahajajo na sledečih točkah: v severnem delu Atlantika: v Novi Fundlandiji, na otočju Bermuda in na otočju Bahama; v srednjem delu Atlantika: na Jamaiki, na Santa Luciji, na Antigui; v južnem delu Atlantika pa na angleški Gvajani. Oporišča na Novi Fundlandiji in na Bermudskem otočju so darila, ki jih je Anglija plemenito naklonila in so jih Združene države z veseljem sprejele. Najemnina za ostala oporišča pa je plačana z odstopom imenovanih 50 rušilcev Angliji.

Pogodba določa, da bodo pomorska in letalska oporišča dana v najem za dobo 99 let. Angleška vlada izroča ameriški vladi vse pravice v mejah oporišč, kakor tudi k oporiščem spadajočih voda in ozračja. Ameriki bodo dane vse olajšave, da bodo mogla oporišča braniti in da bo imela svoboden dostop do njih.

Roosevelt nato nadaljuje, da ta pogodba nikakor ni v navzkrižju z nevtralnimi zahtevami Združenih držav Severne Amerike in z njihovo mirovno politiko. Pogodba je tem manj kakšna grožnja proti katerikoli državi, marveč je veliko, zgodovinsko dejanje v organizaciji obrambe ameriške celine proti nevarnosti. Vsaka država pa ima pravico, da si po svoje organizira obrambo svojega ozemlja. Sedanja pogodba z Anglijo je brez dvoma najbolj važen dogodek v organizaciji obrambe ameriške neodvisnosti od takrat, ko so Združene države kupile od Francije Louisiano, s pomočjo katere so potem lahko raztegnile svojo oblast po obrežju Missisipija. Važnost oporišč, ki jih dobijo Združene države, je tako velika, da je njihova vrednost neprecenljiva. To so priznali vsi strokovnjaki, ki imajo dolžnost, da vodijo ameriško pomorsko in zračno obrambo. S temi oporišči smo dobili v svojo oblast bistvene točke za obrambo Panamskega prekopa, vse Srednje Amerike in severnega dela Amerike, za obrambo Antilov, Mehike in Kanade, kakor vse ameriške atlantske obale. Zaradi tega sem takoj zgrabil za to priložnost in sem jih pridobil za Združene države.

Roosevelt je sporočilo dodal še sležbeno mnenje vrhovnega državnega tožila, ki pravi, da za uveljavljanje te pogodbe dovoljenje kongresa ni potrebno.

Isto sporočilo je poslal tudi ameriški državni tajnik Hull angleškemu poslaniku lordu Lothianu v posebni noti, v kateri izjavlja, da ameriška vlada z veseljem sprejme angleške predloge. Ameriška vlada bo takoj izročila angleški vojni mornarici 50 rušilcev, ki imajo vsi po 1200 ton.

Vtis v Angliji

London, 3. sept. United Press: Poročilo o sporazumu sklenjenem z Združenimi državami Severne Amerike je povsod v Angliji povzročilo največjo zadovoljnost. Oba imperija sta se podprla v obrambi svojih posesti. Oba imperija sodelujeta na najboljši način. Anglija je vesela ameriških rušilcev, ki so ji potrebni za borbo proti podmorncem, kakor tudi za spremstvo trgovinskih prevozov. Ameriški rušilci bodo stražili pot iz Amerike v Anglijo. Oporišča, ki jih dobi Amerika, ne pomenijo, da preide njihova posest v ameriške roke. Dominioni so bili o vsem obveščeni in so dali svoj pristanek na to, da se oporišča dajo Ameriki v najem. Sporazum prinaša tri ugodnosti: 1. okrepitev angleškega vojnega brodomstva za nadzorstvo Atlantika, 2. okrepitev ameriške obrambe in spoznanje, da je angleški imperij Ameriki za njeno varnost potreben in 3. okrepitev sodelovanja obeh imperijev v boju za svobodo narodov.

stvo uradno poroča: Naši bombniki so v Nemčiji napadli nove cilje. Bombardirali smo tovarne za dinamit v Schlebuschu severno od Kölna, druga skupina bombnikov je napadla petrolejske rafinerije in skladišča v Ludvigshafenu in Frankfurtu nadalje tovarno za goriva v Stuttgartu, Bayerjeve tovarne za eksplozive pri Kölnu Dortmundu in Ems Kanalu, nadalje francosko pristanišče Lorient, kjer ima sovražnik oporišče za letala in podmornice, nadalje trdnjavo na rtu Gris Nez pri Calaisu. Pri tem poletu smo izgubili dvojce letal.

Naša letala so napadla nadalje nemško oporišče v Sogne Fjordu na Norveškem ter nemške prevozne ladje ob nizozemski obali. Sestrelili smo »Dornier« vodno letalo ter bombardirali petrolejska skladišča v nizozemskem pristanišču Flushing ter v belgijskem pristanišču Ostende. Pri teh poletih smo izgubili eno letalo.

Angleško mnenje o naukih prvega leta vojskovanja v zraku

London, 3. sept. AA. Kakor poroča Reuterjev dopisnik za letalstvo, je prvo leto vojne pokazalo, da je najmočnejša letalska velesila na svetu udarila na Anglijo brez posebnih uspehov. Nemčija se bo še naprej na vse-mogoče načine trudila dokazati Angliji vso moč svojega letalstva. Toda Angleže navzlic največjim vsakodnevnim zračnim napadom ni zapustilo zaupanja. Angleško prestolnico branijo številni moderni protiletalski topovi ter mreža baržnih balonov. Nemčiji se na drugi strani ni posrečilo navzlic vsem naporom maršala Göringa doseči nedotakljivost njenih zračnih meč ter angleška letala bombardirajo tudi najoddaljenejša nemška mesta. Po enem letu vojne obsojajo angleški letalski strokovnjaki sicer vsak optimizem, vendar pa so enako daleč tudi od pesimizma glede moči in učinkovitosti angleškega letalstva.

Italijansko mnenje:

»Nova nemška taktika...«

Rim, 3. sept. t. DNB: »Popolo di Roma« poroča o nemških napadih na Anglijo in meni, da predstavljajo novo taktiko, ki jo Nemčija uporablja proti svojemu sovražniku. Neprestano bombardiranja sovražnikovega ozemlja, rušenje njegove vojaške obrambne organizacije in uničevanja njegovega odprnega duha, imajo večkrat večjo važnost, kakor pa zasedba ozemlja. Letalski napadi so tudi predpriprava za izkrcanje suhozemске vojske. Toda iz tega seveda še ne sledi da bo sedanjim letalskim napadom sledilo izkrcanje suhozemске vojske, pač pa je sedanji način nemške ofenzive nova taktika, ki bo povzročila zlom sovražnika.

Dan hudih bojov nad vso Anglijo

Nemški bombniki so predvsem iskali pristanišča in letališča

Nemška poročila Vojno poročilo

Berlin, 3. sept. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Eskadrila bojnih letal št. 76 je izvedla svojo petsto zmago v letalskih spopadih.

Berlin, 3. sept. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Včeraj, 2. septembra so naši bombniki in lovski oddelki napadali sovražna letališča v južni Angliji. V Hornechurchu, Gravesundu, Ascotu in Dattlingu so letala deloma razrušila, deloma pa zažgala letalske lope. Pri tej priliki je prišlo do več letalskih spopadov, ki so se končali ugodno za nemška letala.

Naši bombniški oddelki so razen tega izvedli nočne napade na pristaniške naprave na zapadni in južni angleški obali, dalje na »tovarne« orožja in streliva v srednji Angliji in na letališča. Med drugimi so bombardirali pristanišča v Liverpoolu, Swanseu, Bristolu, Plymouthu, Portsmouthu, Coventryju, Fultonu. Na več krajih so se pojavili veliki požari.

Nadaljujemo s polaganjem min pred angleškimi pristanišči.

Ponoči so angleška letala metala bombe v Nemčiji na nevojaške naprave, vendar pa ni bilo nobene večje škode niti človeških žrtev.

Včeraj je sovražnik izgubil 94 letal.

Nad srednjo in južno Anglijo

Berlin, 3. sept. AA. DNB: Nemška letala, ki so včeraj letela nad Anglijo, so opazila številne požare, ki so jih povzročile nemške bombe. Velike požare so opazili v Swanseu, Cardiffu, Portsmouthu in Bristolu. Posebno močan ogenj je bil v Bristolu, kjer so se ognjeni stebri dvigali celo do 2.000 m višine.

London, 3. sept. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za varnost metropole sporočata, da je bilo ponoči sovražno letalstvo zelo delavno v več krajih v državi, vendar pa je povzročena škoda po dobljenih poročilih majhna. Izvemo, da je bil neki kraj v srednji Angliji glavna tarča, vendar je bila tu storjena samo majhna škoda po nekaterih posameznih bombah, ki so padle na področje mesta, vendar je večina bomb

padla v okolico. Sovražna letala so metala prav tako bombe na več krajev londonskega ozemlja, dalje na tri kraje ob južni obali in v jugovzhodnih delih Anglije, nato na kraje v vzhodnih in severnih pokrajinah. V nekem kraju severovzhodne Anglije je bilo poškodovanih več zgradb in trgovin. V londonskem okolju je bilo zelo malo škode. V nekem obrežnem kraju v jugovzhodni Angliji so bile poškodovane nekatere zgradbe. Po poročilih, ki so do zdaj prispele, je število žrtev zelo majhno.

Učinek nemških bomb

Berlin, 3. sept. AA. DNB: Ne samo poročila iz nevtralnih virov, temveč tudi obilen fotografski material dokazuje, kako močan je bil učinek zadnjih napadov nad Anglijo. Posamezni posnetki posneti z zelo nizke višine, jasno dokazujejo opustošenje, ki so ga nemške bombe povzročile na letališčih in pristaniških napravah. Prav tako prikazujejo slike velike požare itd. Posebno zanimive so fotografije, posnete nad Portsmouthom, iz katerih se lahko vidi, kako visoko so se dvigali stebri dima od ognja, ki so ga bombe povzročile v tem mestu. Prav tako obstoje slike o napadu na Bristol. Na teh slikah se vidijo strahoviti stebri dima, ki se ponekod dvigajo tudi do 200 m višine. Že po tem se lahko sodi kako strašno so bile eksplozije v tem mestu. Končno obstoje novi dokumenti o uspehu bombardiranja pri Bristolu in drugih krajih.

Nemci zanikajo, da bi bili torpedirali parnik z otroki

Berlin, 3. sept. AA. DNB: Jutranji berlinski listi nastopajo proti angleškim trditvam, da so baje Nemci potopili angleško ladjo, ki je prevažala otroke v Kanado. Listi ugotavljajo, da Britanci ne navajajo niti imena ladje, niti kraja, kjer je bila ladja potopljena in se strinjajo v tem, da gre za novo angleško izmišljotino, ki ima namen v svetu izzvali nerazpoloženje proti Nemčiji.

Angleška poročila

London, 3. sept. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za notranjo varnost sporočata:

Veliko število sovražnih letal je preletelo jutraj jugovzhodno angleško obalo. V prvih krajih je bilo vrženih zelo malo bomb. Bilo je nekaj žrtv in več mrtvih. Iz končnih poročil o večerajšnjih spopadih se vidi, da smo izgubili 20 letal, vendar pa je 10 pilotov ostalo nepoškodovanih.

Angleške navedbe o nemških izgubah

Bern, 3. sept. t. »Associated P«. Švicarski listi poročajo iz Londona, da so strokovnjaki letalskega ministrstva izračunali, da je nemško letalstvo od dne 10. majnika, odkar trajajo letalski napadi na Anglijo, izgubili povprečno 550 letalskih pilotov na teden, ter 220 bombnih, odnosno lovskih letal na teden. V londonskih letalskih krogih ne trdijo, da je s temi izgubami Nemčija že močno prizadeta ker vedo, da ima nemška oborožena sila tako glede pilotov, kakor glede letal velike zaloge, toda tudi te izgube bodo nemško oboroženo silo preprečile, da je napad na angleške otoke zvezano z resnimi nevarnostmi. Letalsko ministrstvo v zvezi s tem poroča, da so angleške izgube letal objavljene, izgube pilotov pa ne morejo biti objavljene, a znašajo samo majhen del nemških izgub. Angleške rezerve pilotov so neizčrpane, ker prihajajo v Anglijo tudi že cele trume izvežbanih pilotov iz Kanade in iz drugih delov imperija.

Govor angleškega vojnega ministra

London, 3. sept. AA. Reuter: Pri današnjem kosilu v Londonu je imel vojni minister Eden govor, v katerem je med drugim rekel: »Povsod okrog nas divja velika bitka. Mesec avgust je bil z več stališči boljši od ostalih mesecev v letošnjem vojnem letu. Toda nesramno bi bilo računati, da je zaradi tega nevarnost vdora sovražnika že minila, ko se jesen že pribli-

žuje. Nasprotno bo resnica. Ni ga znaka, po katerem bi smeli sklepati, da je Nemčija opustila svoj namen, da bi se polastila naše države z nenadnim vdorom. Obstoji veliko število resnih znakov, ki nas opominjajo, da bodimo previdni, zlasti v prihodnjih tednih. Naše geslo se glasi: Biti pripravljen, toda ne tako, kakor so pripravljene čete, ki pasivno drže obrambne črte, temveč kakor vojska, ki čaka ukaza, da se vrže na sovražnika, čim se mu približa.

Angleški bombniki nad Nemčijo

Berlin, 3. sept. AA. DNB: V noči med 2. in 3. septembrom so bila zbita tri angleška letala, ki so poskušala leteti nad Nemčijo. Angleška letala, ki so letela minulo noč nad Nemčijo niso imela posebnih uspehov ter niso zadela nobenega vojaškega objekta.

London, 3. sept. t. Reuter: Letalsko ministr-

Napad italijanskih bombnikov na angleške vojne ladje

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 3. septembra. AA. Stefani: Poročilo št. 88 vrhovnega poveljstva italijanske oborožene sile se glasi:

Naše vojno letalstvo je izvedlo večkrat napade na sovražne pomorske oddelke, ki so se pojavili na Sredozemskem morju. Navzlic hudemu ognju protiletalskega topništva in navzlic težkim borbam, ki jih je bilo treba prestati z nasprotnikovimi lovci, so naši »Peciatellie« (ime novih enot italijanskih strogolavcev) izvedli napad v najhujšem poletu. Eno sovražnikovo matično ladjo za letala so hudo zadele bombe. Razen tega smo težko poškodovali neko križarko, en rušilec in en bojni čoln. V borbi s sovražnikovimi letali smo zbili štiri letala. Vsi uspehi so dognani tudi s fotografijami.

Razen tega so naše letalske sile izvedle hud napad na sovražnikovo oporišče na Malti. Tri italijanska letala se niso vrnila domov.

Sovražnik je napadal s strojniškim ognjem eno naše vodno letalo, ki je bilo na vseh straneh vidno označeno z rdečim križem. Vodno letalo je bilo napadeno v času, ko je po morju iskalo pilote zbitih letal.

V Vzhodni Afriki smo napadli sovražnikova letališča in motorizirane kolone v Kalediju in ob reki Atabari v Sudanu.

Po sedanjih podatkih smo o priliki včerajšnjega letalskega napada na Asab, katerega omenja včerajšnje poročilo, imeli sledeče izgube: ubiti so bili štirje Italijani in osem domačinov; ranjenih pa je bilo okrog 20.

Več sovražnih letal, ki so priletela čez Svico, je priletelo nad nekatera mesta severne Italije. Toda posrečilo se jim je vreči samo nekaj bomb na Genova, kjer sta bila ubita dva, ranjenih pa je bilo 19 civilistov. Naše protiletalsko topništvo in naši lovci so preprečili ostale poskuse napada. Ogenj protiletalskega topništva je zbil tri sovražna letala. Verjetno je, da sta bili zadeti še dve sovražni letali.

Rim, 3. sept. Stefani: Da bi se dobila prava slika delovanja italijanskega letalstva 2. septembra, je treba reči, da je 45 lovskih letal, 28 strogolavcev in 61 hitrih bombnikov stalno krizarilo nad Sredozemljem v vseh smereh poleg treh letal rdečega križa. Ves svet naj ve, da so eno letalo, ki je bilo označeno s rdečim križem, sovražna lovska letala napadla s strojnimi. Navzlic temu se je italijanskemu letalu posrečilo brez poškodbe vrniti domov.

Angleška poročila

Razlaga za umik v Keniji

Kairo, 3. sept. t. Reuter: Vrhovno angleško vojno poveljstvo poroča: Na nobenem bojišču se ni kaj posebnega pripetilo.

Kairo, 3. sept. t. Associated P. Novica, da so angleške čete izpraznile utrjeno mesto Buna v severni Keniji, oddaljeno kakšnih 80 km od Moyale, je napravilo v Egiptu neugoden vtis. Vojaška oblast je umik angleških čet iz Bune službeno razložila tako, da je mali angleški posadki v Buni, kjer zadostujejo zaloge vode samo za zelo malo-številne posadke, grozila nevarnost, da jo številni večkrat močnejše sovražne čete ne obkolijo. Zato so se angleške čete rajši brez bojov umaknile.

Katoliško življenje v ljubljanski škofiji

»Osservatore Romano« od 3. septembra prinaša dalje poročilo o verskem gibanju in prireditvah v ljubljanski škofiji.

Najprej se spominja slovesne proslave 10-letnice škofovanja mons. dr. Gregorja Rožmana v Ljubljani. Velika množica, ki se je je udeležila, je dokazala, kako zelo je slovenski narod navezan na svojega škofa in kako mu je zlasti hvaležen za njegovo neumorno delovanje v blagor duš in Cerkev. Vatikansko glasilo omenja evharistični kongres leta 1936, ki je zbral nad 150.000 vernega ljudstva. Spominja se tudi mednarodnega kongresa Kristusa Kralja, nato pa poudarja velike zasluge škofa dr. Rožmana za razvoj katoliške akcije med Slovenci ljubljanske škofije. Omenja tudi njegovo potovanje v Ameriko in pa veličastno zgradbo duhovnega semenišča v Ljubljani. Nato poroča o uspehih škofijske sinode, ki je zborovala v št. Vidu nad Ljubljano in proglasila novi pravni kodeks ljubljanske škofije. Sinoda — pravi »Osservatore Romano« — je proučila verski in »navstveni položaj naroda in se zedinila glede metod, ustrežajočih našemu času, kako usmeriti dušnopastirsko delavnost v bodočnosti. »Osservatore Romano« pa omenja tudi sestanek katoliških intelektualcev v Kranju 15. do 19. avgusta. Ta kongres, pravi »Osservatore«, ne bo ostal brez globokih sledov v katoliškem življenju slovenskega naroda.

Iz Francije

Vichy, 31. avgusta.

Posebni odposlanec ministrstva za družino, Jean Colom, je v Grenoblu te dni pojasnjeval naloge nove francoske mladinske organizacije »Compagnons de France«, ki je neke vrste francoska državna organizacija. Colom je poudarjal, da ima nova organizacija namen krepiti francosko mladino na duši in telesu in jo vzgojiti tako, da bo sposobna zgraditi novo Francijo. Treba je zažeti najodločnejšo borbo proti sebičnosti. Mladina mora imeti smisel za enakovrednost večjih in manjših nalog v službi domovine.

V četrtek je bilo uradno sporočeno, da je francoska vlada odstavila guvernerja v Francoskem Kamerunu, v Novi Kaledoniji in v pokrajini Cada ter v Francoski ekvatorialni Afriki.

Nadzornik za lepo umetnost je izdal nov seznam o vojni škodi, ki so jo utrpela francoska mesta. Po tem seznamu so posebno hudo poškodovani Calais, Dunquerque, Sedan, Mézières in Arras. Zelo veliko so trpela tudi mesta Rouen, Laon, Soissons, Amiens, Compiègne in Beauvais. Tovarna za stenske preprege in gobeline v Beauveisu je močno trpela. Tudi mesto Lille je bilo hudo bombardirano. Del mesta Troyes, v katerem je bila znamenita kapela Saint Gilles, je bila porušena. Tudi mesto Auxerres je v razvalinah. Malo pa je trpel Reims in Chartres. Tudi Tours ni toliko trpel, kakor so mislili, pač pa je mnogo več trpel Orleans. V Blois je porušeno staro mesto, ki je slovelo zaradi svojih srednjeveških stavb. Malo je trpela Bretanja. Rennes je bil sicer hudo bombardiran, vendar mesto ni mnogo poškodovano. Tudi Nancy je malo trpel. Popolnoma je uničeno novo semenišče v Arrasu, ki je bilo dograjeno tik pred vojno.

V južni francoski pokrajini Mende so velika taborišča za begunce, ki nestrpno pričakujejo, da bi se smeli vrniti v svoje domače kraje. Katoliški dnevnik »La Croix«, ki izhaja v Limoges, je v zadnjih dneh zopet začel izhajati v predvojnem obsegu.

Moskva, 3. septembra AA. NDB. Sovjetski listi sporočajo, da je bilo ustanovljeno novo odlikovanje takolimenovana maršalska zvezda, ki bo podeljena samo s posebnim ukazom predsednika vrhovne sovjetske zveze. Maršalska zvezda bo zlata, okrašena pa bo s platino in briljanti.

Vozni red vlakov k odkritju spomenika

Prihodi v Ljubljano:

Občinstvo naj se brezpogojno poslužuje vlakov, ki so posebno odrejeni za prevoz udeležencev dne 6. septembra v Ljubljano. Neizvedljivo je, da bi se vsakdo mogel peljati v času, kakor bi si želel. Ogromno število prijavljenih udeležencev stavlja železniški upravi težko vprašanje pravičnega in rednega prevoza v sedanjih razmerah, ki se mora rešiti le z razumnim sodelovanjem udeležencev samih. Zato ponovno pozivamo vse, da se ravnajo po naslednjih navodilih in jih točno upoštevajo, da ne pride do neljubih in nikomur koristnih motenj.

Dolenjska

Udeleženci vstopnih postaj proge Karlovac—Kandija se vozijo z rednim vlakom št. 9214, ki odhaja iz Karlovca ob 4. uri 6 min., ter prispe v Ljubljano ob 8. uri 36 min.

Udeleženci proge St. Janž—Mirna se vozijo z rednim vlakom št. 9711/9412, ki odhaja iz St. Janža ob 5. uri 49 minut ter bo v Trebnjem priključen k vlaku 9214.

Udeleženci proge Mirna peč—Lavrica potujejo z rednim vlakom 9212, ki odhaja iz Novega mesta ob 4. uri 27 min. in prispe v Ljubljano ob 6. uri 50 minut.

Udeleženci iz Novega mesta potujejo s posebnim vlakom št. 9212 II del, ki odhaja iz Novega mesta ob 5. uri.

Udeleženci proge Kočevje—Predole se vozijo z rednim vlakom št. 9311 do Grosuplja ter naprej kot posebni vlak 9212a, ki odpelje s te postaje ob 6. uri 4 min.

Gorenjska

Udeleženci vstopnih postaj proge Bistrica Boh. jezero—Dobrava Vintgar, Rateče—Planica—Hrušica, ter iz postaje Kranj potujejo z rednim vlakom št. 911, ki odhaja iz Bistrice Boh. jezera ob 4 uri 40 min. oziroma z rednim vlakom 8611, ki odhaja iz Rateče—Planica ob 4 uri 40 min.

Udeleženci iz Jesenic ter proge od Jesenice do Sv. Jošta potujejo z rednim vlakom L 937/911 II. del, ki odhaja iz Jesenic ob 6. uri 20 min.; ta vlak nadaljuje iz Kranja vožnjo do Ljubljane—Šiška, kjer vsi potniki izstopijo.

Udeleženci proge Tržič—Kranj—St. Vid Vižmarje potujejo z rednim vlakom št. 921, ki odhaja iz Tržiča ob 5. uri 25 min. ter prispe v Ljubljano ob 6. uri 54 minut.

Udeleženci vstopnih postaj proge Kamnik—Ježica, se vozijo z rednim vlakom št. 8411 in 8413, ki odhajata iz Kamnika mesto ob 5.42, oziroma ob 6.40.

Notranjska

Udeleženci vstopnih postaj na progi Rakek—Notranje Gorice potujejo z rednim vlakom št. 617, ki odhaja iz Rakeka ob 5.50 ter prispe v Ljubljano ob 7.

Udeleženci proge Vrhnika trg—Brezovica vključno, potujejo z vlakom št. 8031, ki odhaja iz Vrhnike trga ob 6.10 in prispe v Ljubljano ob 6. uri 46 minut.

Štajerska

Udeleženci vstopnih postaj na progi Zagreb—Radeče pri Zidanem mostu, potujejo s posebnim vlakom št. 920, ki odpelje iz Zagreba ob 2.15 ter prispe v Ljubljano ob 5.10.

Udeleženci proge Prevalje—Limbuš, potujejo dne 5. sept. z rednim vlakom št. 9015, ki odhaja iz Prevalje ob 18.40 ter prispe v Maribor ob 20.35.

Udeleženci proge St. Ilj—Pesnica, potujejo dne 5. sept. z rednim vlakom št. 614, ki odhaja iz St. Ilje ob 20.50.

Za udeležence iz Maribora ter priključnih prog Prevalje—Maribor in St. Ilj—Maribor vozi poseben vlak št. 501 I. del, 602 II. del z odhodom iz Maribora ob 2.48.

Poleg tega vlaka vozi iz Maribora še drugi posebni vlak št. 501 II. del, 602 II. del z odhodom iz Maribora ob 3. Ta vlak ima postanek v vseh postajah in postajališčih od Maribora do Pragerskega. Ker bo ta drugi vlak v glavnem sprejemal potnike s proge, se priporoča udeležencem iz Maribora, da se poslužujejo prvega posebnega vlaka.

Udeleženci vstopnih postaj proge Murska Sobota—Ormož se vozijo z rednim vlakom št. 8727, ki odhaja iz Murske Sobotice ob 18.27.

Udeleženci proge Gornja Radgona—Križevci pri Ljutomeru se vozijo z rednim vlakom št. 8827, ki odhaja iz Gornje Radgone ob 17.44.

Udeleženci proge Čakovec—Cirkovce se vozijo s posebnim vlakom št. 1101/501 III. del, 501 IV. del 10 I. del, ki odhaja iz Čakovca ob 2.40, ter ima postanek na vseh postajah in postajališčih od Čakovca do Celja. Temu vlaku se priključijo v Ormožu vozovi z udeleženci iz Ljutomer in priključnih prog. V ta vlak vstopijo tudi potniki proge Slov. Bistrica—Štore.

Udeleženci vstopnih postaj proge Velenje—Petrovče, potujejo dne 5. IX. z rednim vlakom št. 9121 do Celja, ki odhaja iz Velenja ob 20.33.

Za udeležence iz Celja in priključnih prog iz Velenja vozi posebni vlak št. 501 III. del z odhodom iz Celja približno ob 4.30. Poleg tega vlaka bo vozil iz Celja še posebni vlak 551 I. del (40) z odhodom iz Celja ob 4.53. V ta vlak vstopajo potniki iz Celja in proge do Zidanega mosta.

Udeleženci proge Zreče—Spod. Laže pri Poljčanah, odpotujejo z vlakom št. 8235 ozir. 8237, ki odhaja dne 5. septembra iz Zreče ob 13.16, ozir. iz Konjice ob 17.47 ter imajo v Poljčanah takoj zvezo na vlak št. 525 za Ljubljano.

Udeleženci iz Slov. Bistrice-mesto imajo zadnjo neposredno zvezo z vlakom št. 8345, ki odhaja dne 5. septembra s te postaje ob 18.15 ter ima v Slov. Bistrici zvezo na vlak št. 525 za Ljubljano.

Udeleženci proge Rogatec—Šmarje pri Jelšah odpotujejo dne 6. septembra z vlakom št. 2110, ki odhaja iz Rogatca ob 5.15.

Udeleženci proge Zidani most—Zalog potujejo z rednim vlakom št. 614, ki odhaja iz Zidanega mosta ob 5.55 in prispe v Ljubljano ob 7.19.

Ko objavljamo prednji spored vlakov za slavnostno odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ponovno pozivljamo vse udeležence, da se v čim večji meri poslužujejo le teh vlakov in le tako, kakor je v prednjem navedeno, ker bodo vsi navedeni vlaki imeli dovoljno število vozov za prevoz vseh prijavljenih udeležencev.

Zaradi točnih odhodnih časov posebnih vlakov s posameznih postaj, naj se občinstvo zani-ma pri onih železniških postajah, na katerih namerava vstopiti.

Odhodi iz Ljubljane:

Dolenjska

Udeleženci proge Ljubljana—Novo mesto in Trebnje—St. Janž naj uporabijo redni vlak št. 9217 I. del, ki odhaja iz Ljubljane ob 16.58 in poseben vlak št. 9217 II. del, kateri odpelje iz Ljubljane ob 17.40 in ki vozi do Novega mesta.

Udeleženci proge Kandija—Karlovec naj uporabijo redni vlak št. 9219, ki odpelje iz Ljubljane ob 18.50.

Udeleženci proge Predole—Kočevje se vračajo iz Ljubljane s posebnim vlakom št. 9219 II. del (9320) z odhodom iz Ljubljane ob 19.

Gorenjska

Udeleženci proge Ljubljana—Kranj—Tržič uporabijo vlaka št. 922 in 924, ki odhajata iz Ljubljane ob 13.28, oziroma ob 17.25.

Povratniki proge Ljubljana—Jesenice in priključnih prog Bistrica Boh. jezero ter Rateče—Planica uporabijo vlake št. 916, 918 in 926, ki odhajajo iz Ljubljane ob 15.40, 19.15 in 23.30.

Povratniki proge Ljubljana—Kamnik se vračajo z vlaki št. 8420, 8422 in 8424, ki odhajajo iz Ljubljane ob 16.10, 18.44 in 21.20.

Notranjska

Udeleženci proge Ljubljana—Rakek naj uporabijo vlaka št. 624 in 638, ki odhajata iz Ljubljane ob 18.29, oziroma ob 23.25.

Povratniki proge Ljubljana—Vrhnika se vozijo z vlakom št. 8038 z odhodom iz Ljubljane ob 19.10.

Štajerska

Za povratnike iz Maribora ter koroške in šentiljske proge bosta pripravljena ob 15 v postaji Ljubljana dva posebna vlaka. Opozarjamo občinstvo, da se v prvi vrsti poslužuje teh dveh vlakov, da ne bo pri kasnejših rednih vlakih prevelikega navala.

Povratniki proge Ljubljana—Celje in priključne proge za Velenje naj uporabijo vlak št. 637, ki odhaja iz Ljubljane ob 18.15 ter vozi ta vlak ta dan do Celja.

Povratniki proge Zidani most—Maribor ter priključne proge Grobelno—Rogatec naj uporabijo redni vlak št. 625 I. del-526 I. del z odhodom iz Ljubljane ob 18.45 ter posebni vlak št. 625 III. del-526 II. del, ki bo odpeljal iz Ljubljane ob 19.15.

Protituberkulozni dispanzer kralja Aleksandra I v Ptuj

V dneh, ko po različnih krajih naše države odkrivajo spomenike v spomin viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, se pripravljata krajevna Protituberkulozna liga v Ptuj in z njo vse narodno zavedni Ptuj in ptujski okraj, da položijo temeljni kamen pomembnemu spomeniku kralja Aleksandra I. — modernemu protituberkuloznemu dispanzerju, ki bo ustrezal vsem nujnim in sodobnim zahtevam zdravniške znanosti.

Pred leti je tudi Ptuj zbral denarne prispevke za spomenik kralju Aleksandru I. Nabrala se je lepa vsota, ki jo je odbor za postavitve spomenika kralju Aleksandru I. izročil krajevni Protituberkulozni ligi v Ptuj z namenom, da ta vsota tvori prvi prispevek za zgraditev prepotrebne novega protituberkuloznega dispanzerja v Ptuj, ki naj bo dostojen in potrebnim najbolj koristen spomenik pokojnemu kralju.

Za šesto obletnico njegove smrti hočemo tudi v Ptuj postaviti viden spomenik njegovemu spominu. Vendar želimo obenem tudi koristiti potrebam onih, ki so ali še bodo za spomenik kakor koli kaj darovali.

Jetika spada med najhujše sovražnike ljudstva v ptujskem okraju. Številke mrličev za jetiko in vseh onih, ki nosijo v sebi kužno kal, še od daleč niso poznane. Vendar nam že vse to, kar smo v borbi proti jetiki v Ptuj in ptujskem okraju doslej spoznali, v glavnih obrisih razkriva žalostno sliko. Boj proti jetiki mora biti dobro organiziran, mora biti enoten in mora biti sodoben! V tem boju morajo pomagati strokovnemu zdravniškemu trudu, zaježiti porast jetike, vsi. Protituberkulozni dispanzer v Ptuj, ki slavi

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(21) Začel je divje otepati okoli sebe in je res v hipu onesposobil za vsak nadaljnji boj vse, ki so se mu najbolj približali. Toda proti ogromnemu številu napadalcev je bil kmalu brez moči. Od vseh strani so se obesili nanj, ga premagali in zvezali.

(22) Nahrbtnik, čufara, kravata: vse mu je med pretepom odletelo. Neki ropar pa mu pomoli pod nos še čudežno piščalko in se pobaha: »Tale srebrnina bo pa zdaj moja!« Z izgubo piščalke bi Mihec kmalu izgubil tudi ves pogum. Le kako naj si brez nje pomaga iz kake stiske?!

Za povratnike proge Zidani most—Zagreb odpelje iz Ljubljane ob 18 poseben vlak št. 605 III. del-521 ter ob 19 redni osebni vlak št. 625 II. del-625.

Opozarjamo, da prvoimenovani posebni vlak nima postanka na nobeni postaji do Zidanega mosta, drugi vlak pa ima postanek samo v Litiji.

Udeleženci proge Poljčane—Zreče, Slov. Bistrica mesto ter Ormož—Murska Sobota se morajo vrniti najkasneje z vlakom 623, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.30, ker s kasnejšimi vlaki ta dan nimajo več priključka.

Ker ne bo mogoče v postaji Ljubljana postaviti vseh vlakovnih garnitur za odhod iz peronskih tirov, bodo gotovi vlaki odpeljali tudi iz skladišnih tirov ob Masarykovi cesti. Zaradi tega naj se vsakdo pozanima pri kolodvorskih uslužbenecih za odhodni tir svojega vlaka.

Organizacije, ki so prispele v Ljubljano v sklenjeni skupini, naj se tako po možnosti tudi vračajo.

Vsem Dekliškim krožkom in Fantovskim odsekom

V zvezi s proslavo odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I., dne 6. septembra prosimo vsa ona dekleta in fante, ki se v krojih oziroma narodnih nošah ne bi mogli udeležiti proslave, da pridejo ob 8 zjutraj na zbirališče na Resljevi cesti v civilni obleki. — Vodstvo Dekliških krožkov in Fantovskih odsekov.

prav to leto peto obletnico svojega dela, je vršil z vsemi razpoložljivimi sredstvi boj proti jetiki. Uspehi bodo vidni šele po desetletjih. Vendar smemo reči, da so ta prva leta bila prava pionirska leta protituberkulozne borbe v Ptuj in ptuj-skem okraju. Ob svoji 5 letnici hoče protituberkulozni dispanzer svojo akcijo povečati in jo strokovno predvsem še okrepiti. V ta namen hoče sezidati v Ptuj nov, sodoben zdravniški zahtevam boja proti jetiki ustrezajoč protituberkulozni dispanzer, ki naj bo obenem najlepši spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Za vidne likovne ali drugačne spomenike ne zmoremo dovolj denarja. Potrebe zahtevajo da stavljamo spomenike onim, ki smo jih spoštovali in cenili, v takšni obliki, da bodo koristili najprej ljudstvu, potrebnim! Menimo, da je takšen način počastitve velikih ljudi najbolj mogočen, najbolj socialen in najlepši.

Brez dvoma so Protituberkulozni ligi v Ptuj v ta namen nujno potrebna denarna in materialna sredstva v največji meri. Ko sporočamo širokemu slovenskemu krogu naš namen, združujemo obenem z njim najbolj iskreno prošnjo, da nam vsi, ki imajo denarna in materialna sredstva na razpolago, pomagajo po svojih močeh v največji meri pri našem delu. Vse prispevke sprejema Protituberkulozna liga v Ptuj.

Povratak Nemcev iz Besarabije

Na letališču pri Galacu je zelo živo. Priprave za preselitev Nemcev iz Besarabije v Nemčijo se bližajo koncu. Velike lope na letališču so spre-menjene v spalnice, postavljene so zasilne kuhinje. Upajo, da bodo v kratkem lahko prve skupine zapustile sedanje zasilno bivališče in odpotovale proti domovini.

V začetku 19. stoletja so prišli v Nemčijo prvi odposlanci ruskega carja, da bi pripeljali pridne in pametne kmete v velike stepe ob Črnem morju, iz katerih je rusko carstvo v večletnih borbah pregnalo Turke. Posebno močan odmev je dobil ruski klic v južnih nemških pokrajinah, zlasti med Švabi. Malo zemlje, revščina, težka roka zemljake gospodke so bili vzroki, ki so gnali nemškega kmeta da si je v tujini iskal novo domovino. Iz pogovov, stavljenih od nemških kmetov ruski vladi, vidimo že danes šibe, ki so jih v domovini teple, pa so želeli, da bi se jih vsaj v tujini otresli, so zahtevali: versko svobodo, kulturno samostojnost, lastno notranjo upravo in dovolj zemlje za gospodarsko delavnost.

Izseljevali so se pod vodstvom močnejših osebnosti, ki niso mogle več prenašati domače revščine, in sicer v večjih skupinah in obliki tako imenovanih izselitvenih harmonij. Mnogi so potovali več let proti vzhodu. Tisti nemški kolonisti n. pr., ki so bili pozneje poslani v Besarabijo, so šli najprej v kongresno Poljsko, kjer so jih preganjali Napoleonovi vojaki. Šele 1. 1812. jih je naselil car Aleksander ob Črnem morju. Svoje-mu velikemu sovraštvu do Napoleona so dali ti nemški izseljenci izraza s tem, da so imenovali svoja nova bivališča po krajih, kjer je doživel Napoleon največje poraze.

Med leta 1812—1842 je nastalo v Besarabiji okrog 24 nemških vasi. V naslednjih 100 letih se je to število pomnožilo zaradi novih doseljevanj na 150. Okrog 90.000 nemških kmetov je ostalo do danes v Besarabiji in to navzile vojam, kuga in lakotam, ki so zahtevale od njih številne žrtve in jih silile na novo preseljevanje v Severno in Južno Ameriko. Vendar je nastalo še celo po svetovni vojni 17 novih vasi. Od navedenih 150 nemških vasi v Besarabiji je le 14 takih, v katerih Nemci nimajo večine. Tako dolgo so se obdržali za to, ker so si ustanovili številne kulturne in gospodarske organizacije, si medsebojno pomagali, imeli lastne liste in knjige, zadrževali konzumna društva itd. Največja nemška naselbina Tarukino je imela le 3800 prebivalcev. Svojo narodnost so ohranili le v tesni medsebojni povezanosti na grudi, v velikih mestih so se zgubljali. Zato so se trdno držali zemlje.

Po svetovni vojni so ti kraji padli v Romunijo, pred kratkim pa je Sovjetska Rusija zopet odvzela Besarabijo Romunom. Spremenjene razmere in veliki pretresi v Evropi, katerim še pravega konca ne vidimo, so privedli do tega, da se bodo ti Nemci v kratkem zopet preselili v domovino.

Crcnem so „cepili“ orožje

Francoska vlada je pred kratkim odredila, da mora prebivalstvo oddati vse orožje, ki ga ima po domovih, kot lovške puške, revolverje itd. V prejšnjih časih veljajoči stavki »nošenje orožja je znamenje svobodnega močnega pripada tako tudi v Franciji preteklosti. Danes je menda samo še v Švici državljani dovoljeno imeti orožje. V Ameriki, kjer je to še tudi dovoljeno, si policijske oblasti zelo prizadevajo, da bi dosegle prepoved nošenja orožja, ker upajo, da bi se s tem znatno omejilo število zločinov.

V katalogu neke francoske prodajalne orožja iz začetka tega stoletja beremo, da si je pred štiridesetimi leti lahko vsakdo za majhen denar nabavil puško in sploh ves pribor za streljanje. Puško je bilo mogoče kupiti za 15 frankov, bajonet pa za poldrugi frank. Zastarele vojaške puške iz nemško-francoske vojne 1. 1870. so prodajali po 5 frankov. Celotni majhen poljski top si lahko kupil, če si hotel. Veljal je 650 frankov.

Dočim je ljudstvo v civiliziranih državah razmeroma mirno sprejelo odzvem in prepoved nošenja orožja, so imele oblasti pri primitivnih narodih hude težave. V raznih kolonijah se domačini nikakor niso hoteli ločiti od svojega orožja in so rajši prenašali denarne kazni in zapore, kakor da bi se prostovoljno pustili »razorožiti«.

Poveljnik nekega okrožja iz predvojne nemške kolonije v Vzhodni Afriki, poročnik Esdorff, pripoveduje zanimivo zgodbo, ki se je tam pripetila ob koncu prejšnjega stoletja ob priliki odvzemanja orožja od domačega prebivalstva.

Oblasti so zapovedale popis vsega orožja med prebivalstvom. Crcni so se temu zelo upirali iz bojazni, da jim bodo orožje vzeli in ga zato niso hoteli pokazati. Poročnik Esdorff je to vendar dosegel na zelo zanimiv način.

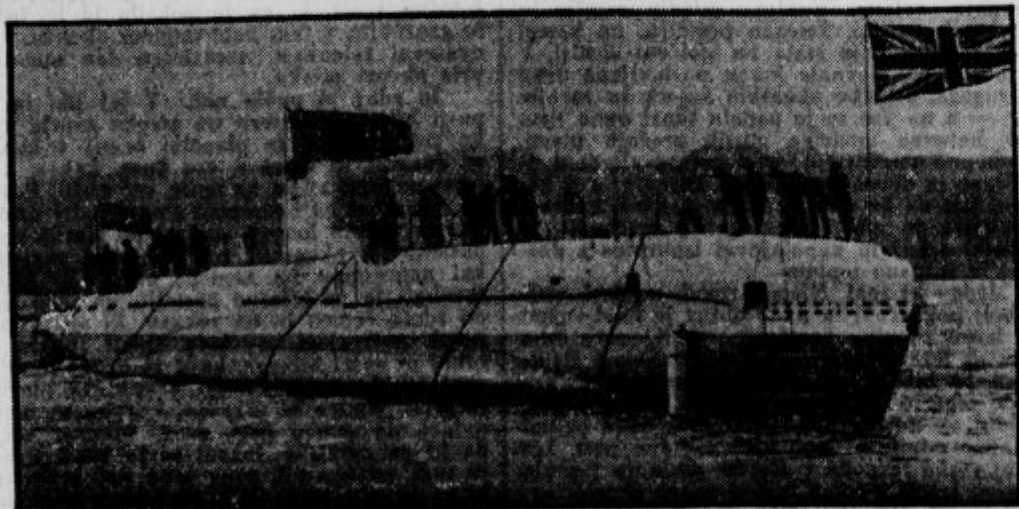
Ljudstvo je v teh krajih trpelo veliko škodo zaradi kuge pri govedu. On je izvedel cepljenje goveje živine in prebivalstvo rešil velike nesreče. Ljudje so bili odsej vsi navdušeni za cepljenje. To navdušenje je izrazil poročnik Esdorff. Dal je razglasiti, da bodo cepili orožje proti nesrečam vseh vrst in zlasti v ta namen, da bo dobro zadelo. Naslednjega dne so se črcni v masah odzvali njegovemu vabilu. V dolgih vrstah so čakali pred okrožnim uradom z orožjem v rokah. Vsi so komaj čakali, na »cepivo« — kontrolno markico, s katerim so zaznamovali orožje. V 24 urah je bilo popisano vse orožje...

Ptuj

Tatvine koles se na dnevnem redu. Ne mine skoraj dan, da ne bi bilo kje v mestu ali okolici ukradeno kakšno kolo. Tako je bilo te dni ukradeno kolo Stefanu Perneku iz Gurmara pri Krapini, ko se je mudil v bolnišnici. Kolo je znamke Bata s tovarniško številko 10763 in evidenčno številko III 354 Delavcu Matiji Rožmanu iz Sp. Hajdine je bilo ukradeno kolo izpred minoritske cerkve, in sicer brez tovarniške in evidenčne številke. Kolo je bilo vredno nad 500 din.

Huda nesreča. V tovarni stroji v Majšperku se je med delom zvrnil kotel vrele vode na 35-letnega delavca Leopolda Belo Delavca je dobil strašne poškodbe po vsem telesu in so ga morali takoj prepeljati v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Lekarniško nočno službo ima do petka 6. t. m. gornja lekarna »Pri zamorcu« (Mr. ph. Molitor).

Potopljen angleška podmornica Spearfish

